

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อันนี้มันออกมาจากเว็บไซต์ เพราะว่าเขาเอามาให้ดูเพื่อจะให้เรารู้สิ่งต่างๆ บ้าง มันเป็นเรื่อง ประเด็น มันอยู่ที่เสาไฟฟ้านี้ไง

“พระสงบ มนฺตฺสฺนฺโต พูดไว้ไม่เกินความจริงว่า เอาจิตมาเป็นวัตถุให้ดูเกิดดับๆ ดูเสาไฟฟ้าข้างถนนสิมันก็เกิดดับๆ”

นี่เขาพูดไปอย่างนั้น เพราะตัวมันเล็กเราอ่านไม่ไหว แล้วมันก็มีคนโพสต์เข้ามาทันทีเลยว่า “มันเป็นไปไม่ได้ นี่เขาว่าการสอนจิตเขาทำประโยชน์กับสังคมมหาศาลเลย แล้วพระสงบไปทำลายเขาทำไม? พระสงบเที่ยวไปพูดถึงคนที่ทำคุณงามความดีให้หมดกำลังใจได้อย่างไร?”

นี่เขาพูดของเขานะ เขาบอกว่าสิ่งที่เขาทำเป็นประโยชน์มาก เป็นสิ่งต่างๆ มาก การดูจิตนี้เป็นต่างๆ มาก เรามันสังเวชไง พอสังเวชว่าการดูจิต เขาก็พูดอยู่ว่าเขาได้ประโยชน์มาก เขาทำเพื่อสังคมนะ สังคมเพราะอะไร? เพราะเมื่อก่อนเขาไม่เคยปฏิบัติ เขาเป็นคนที่อารมณ์ฉุนเฉียว เป็นคนที่โมโหโกรธา เป็นคนไม่ค่อยดีทั้งนั้นแหละ แต่พอมาดูจิตมันจะดีขึ้นทุกคนเลย ทุกคนจะดีขึ้นหมดเลย เขาก็ว่ากันอย่างนี้นะ ทุกคนจะดีขึ้นหมดเลย มันก็เกิดดับ มันก็ดูเสาไฟฟ้านั้น ไง

เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะแต่ก่อนนี้ธรรมะมันมีอยู่แล้ว แต่พวกเราไม่เคยสนใจกัน พอเรามาสนใจธรรมะ ธรรมะนี้มันเตือนสติไง พอมันเตือนสติมันก็เท่านั้นแหละ เพราะคนจะพูดอย่างนี้มากกว่าเมื่อก่อนเป็นคนฉุนเฉียวมาก เป็นคนโกรธมาก เป็นคนอารมณ์รุนแรงมาก แต่พอมาปฏิบัติธรรมแล้ว มาดูจิตแล้วนี่ดีขึ้นๆ หมดเลย

อ้าว.. ดีขึ้นก็ดีขึ้นมันจะเป็นอะไรไป ดูสิดูสัตว์ป่า ทำไมเขาเอามาฝึกเป็นสัตว์เลี้ยงได้ล่ะ? สัตว์ป่า ดูสิข้างเขาเอามา แม่ฮ่องสอน แม่ฮ่องสอน มันเป็นร่องน้ำ แล้วข้างมันเป็นข้างป่า เขาเอา

มาบังคับให้อยู่ในร่อง เห็นไหม สัตว์เขายังเอามาทำให้มันเชื่องได้เลย แล้วจิตเราแท้ๆ ทำไมมันจะเชื่องไม่ได้ ถ้ามันเชื่องแล้วมันเกี่ยวอะไรกับกรรมะ มันเกี่ยวอะไรกัน?

จิตมันเกี่ยวอะไรกัน ไม่เห็นเกี่ยวอะไรกันเลยนะ แล้วเขาก็พูด เห็นไหม เขาก็โต้แย้ง โต้แย้งว่าการดูจิตๆ มันดีมาก มหาศาลมาก แล้วเขาก็อธิบายว่าการดูจิตไป นี่เขาโต้แย้งกันเอง บอกว่า

“การดูจิตพอพิจารณาไปแล้วมันก็สงบ มันก็เป็นสมาธิ”

อีกฝ่ายก็โต้แย้งว่า

“ก็ไหนบอกว่าดูจิตเป็นวิปัสสนา มันเป็นสมาธิได้อย่างไรล่ะ? เป็นสมาธิได้อย่างไร?”

โอ๊ย.. เขาพลิกกลับใหญ่เลย นี่เราบอกการดูจิตมันเป็นอย่างนี้ การดูจิตมันก็เรื่องปกติธรรมดา คนเป็นสอนอย่างหนึ่งนะ คนไม่เป็นสอนอีกอย่างหนึ่ง หลวงปู่ดุลย์สอนถูกหมด แต่คนไม่เป็นสอนผิดหมด

นี่กระบวนการของมันมันผิดเอง ไม่ใช่การดูจิตผิดหรือไม่ดูจิตผิด แต่คนสอนสอนผิดมันก็คือผิด แล้วเขาก็โต้แย้งมา โต้แย้งว่า “แล้วดูกายมันถูกตรงไหน?” การดูกาย เห็นไหม เขาบอกว่าดูกาย ปอเต็กตึ๊งมันไปเก็บกายทั้งวันเลย มันดูกายแล้วได้ประโยชน์อะไร?

เราบอก อืม.. การดูกาย เห็นไหม นี่การดูกายก็เหมือนกับการดูจิตนี่แหละ แต่การดูกาย ปอเต็กตึ๊งมันไปเก็บศพแล้วมันได้อะไร? มันไม่เห็นได้อะไรเลย แล้วมันไม่ใช่ได้อะไรนะ คุณสิ เวลาเก็บศพเขาไปทำทุกริตกัน เขาไปเก็บพวกทรัพย์สินของคนตาย แล้วมันได้อะไรขึ้นมา นี่เขายังทำประโยชน์ของเขาเนะ แต่การเก็บศพนี่นะ เราไปเห็นซากศพ ทำให้เรามีสติขึ้นมาเลย

อย่างเช่นเราขับรถไปด้วยความเร็ว ไปเจออุบัติเหตุศพเกลื่อนถนนเลย มันจะแทงใจเราไหม? มันสะเทือนใจเราไหม? มันสะเทือนใจเราเนะ คุณสิแม้แต่เขาเอามากัน เห็นไหม เวลาไปตามถนนเขาจะเอารถที่ชนกันที่ยับเยินมาขึ้นไว้ให้เป็นตัวอย่าง คนขับรถไปจะได้มีสติ นั่นซากรถ แต่ซากศพ ซากศพถ้าคนไปเห็นมันสะเทือนใจนะ แต่เขาบอกว่าปอเต็กตึ๊งมันเก็บศพแล้วมันไม่ได้อะไรเลย ไซ้มันไม่ได้อะไรหรอก เพราะอะไร? เพราะจิตมันยังไม่สงบ

เราไม่ใช่พุดขนาดนั้นนะ เราพุดถึงหอม หอมนี้ผ่าตัดทุกวันเลย แต่ไม่เคยเห็นกายเลย ไม่เห็นหรรอก เพราะจิตมันไม่สงบ มันเป็นวิชาชีพ ไม่เห็นหรรอก สิ่งที่มีมันไม่เห็นที่เราบอกผิด

เขابอกว่าดูกายนี้ปอดเต็กตั้งไปดูกายก็ไม่เห็นปฏิบัติได้เลย แล้วจิตมันเป็นประโยชน์นะ

เขาลืมไปไง ดูกาย จูจิต เหมือนกัน จูจิตมันก็เหมือนปอดเต็กตั้งไปเก็บศพนั่นละ ปอดเต็กตั้งไปเก็บศพนะ พอเราไปเก็บศพเราก็สะท้อนใจจริงไหม?

เราสะท้อนใจนะ คนไปเห็นซากศพนี่สะท้อนใจมาก สะท้อนใจขนาดไหนมันก็สะท้อนใจชั่วคราว ชั่วคราวนะ เพราะอะไรรู้ไหม? ธรรมะนี้เราเอาธรรมะมาบังคับเรา เหมือนโจร เหมือนคนทำผิด เวลาคนทำผิดโดนตำรวจจับ เห็นไหม มันก็ได้สามัญสำนึกของมัน นั่นคือตำรวจจับนะ แต่ถ้าเราทำผิดนะเราเสียใจ เราเสียใจเราจะกลับใจ นี่เราสำนึกเอง

เราสำนึกเองมันเหมือนกับสมาธิ มันเหมือนกับเข้าไปถึงตัวจิต แต่ถ้ามันโดนบังคับ เห็นไหม เหมือนกับเราทำผิดแล้วเขาจับได้ เขาจับได้เราก็เสียใจ เพราะเราก็ทำผิดใช่ไหม? แต่ความผิดนี้เพราะเขาจับได้

นี่ก็เหมือนกัน เราตริกรรมะ เราจูจิตๆ มันก็เหมือนกัน เราไม่ได้พุดขนาดนั้นนะ เราพุดว่าขณะที่พวกเราพระป่าๆ เวลาเราพุดนะเราพุดเพื่อจะเตือนสติใจ เวลาเราบอกว่าพระป่าต้องอยู่ป่าอยู่เขา สัตว์มันเกิดในป่านะ สัตว์มันเกิดในป่า มันโดนในป่า ถ้าไปอยู่ป่าแล้วมันเป็นพระอรหันต์นะ สัตว์ป่ามันเป็นพระอรหันต์หมดเลย

เราไปเที่ยวป่าเที่ยวเขากันก็เพื่อบังคับกิเลสเรา เพราะเราทุกคนต้องการสะดวกสบายทั้งนั้น ทุกคนไม่พอใจหรรอกที่จะไปทุกข์ไปยาก ทุกคนอยากจะสะดวกสบาย เราเอาสิ่งนั้นเป็นชัยภูมิเท่านั้น เราไปอยู่ป่าอยู่เขาเพื่อให้อิเลสมันไม่ฟุ้งซ่าน มันจะคิดออกไป หรือถ้ามันฟุ้งซ่านมากเกินไป คือคนไปอยู่ที่สงัด ไปอยู่ที่อย่างนั้นมันตกใจ มันตื่นกลัวมาก การตื่นกลัวนั่นละมันต้องหาที่พึ่ง พอหาที่พึ่งเราก็หาที่อาศัย ต้องกำหนดพุทโธ พุทโธ เห็นไหม นี่กำหนดพุทโธ พุทโธ

เขابอกว่าจูจิตกับดูกายมันอันเดียวกันแหละ ที่ว่าปอดเต็กตั้งเก็บศพกับจูจิตนี้อันเดียวกัน! อันเดียวกันนะ มันอันเดียวกันเพราะอะไร? เพราะกระบวนการมันไม่เป็นเช่นนั้น เราถึงบอกว่า

หลวงปู่คุณุญท์ท่านก็สอนคูจิต คำว่าคูจิตหรือคูกายมันเป็นการเริ่มต้น การเริ่มต้นในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็อาศัยสิ่งนี้

คูสิไปเที่ยวป่าช้าก็เพื่อไปให้สะท้อนใจว่าเราต้องเป็นอย่างนี้ ถ้าเราเป็นอย่างนี้ปั๊บ เราก็จะไม่คิดว่าเราจะต้องห่อหุ้ม ทะเยอทะยานจนเกินไป เราก็ต้องมีหน้าที่การงานของเรา แล้วเราก็ต้องเตือนใจ.. นี่ครูบาอาจารย์ท่านสอนนะ คนที่เป็นธรรมสอนนะ

“มนุษย์มีสองตา ตาหนึ่งคือตาโลก ตาหนึ่งคือตาธรรม”

มนุษย์มีสองตา แต่หลับชะข้างหนึ่ง เหลือใช้อยู่ตาเดียว ขวนขวายหาแต่ความเป็นอยู่ หาแต่ทรัพย์สมบัติไง หาแต่ทรัพย์สมบัติ หาแต่ปัจจัยเครื่องอาศัย แต่อีกตาหนึ่งหลับมันไว้ หลับตาหนึ่งไว้ละ ลืมตาเดียวตาวัตถุ ตาสิ่งที่เราต้องการ แต่ตาใจมันไม่ยอมเปิด นี่ครูบาอาจารย์ถึงบอกที่เราไปเที่ยวป่าช้า เราไปคูป่าช้า ไปคูซากศพ คูก็เพื่อให้มันสลดสังเวชขึ้นมา ให้เตือนถึงชีวิตเตือนถึงความเินไปของเรา เห็นไหม

คูจิตก็เหมือนกัน คูจิตนี่เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะเขาคิดว่าคูจิตนี่จิตเป็นนามธรรม พอจิตเป็นนามธรรม จิตมีความรู้สึกชั่วดี เห็นไหม พอไปคูซากศพ ซากศพมันไม่มีชีวิต ซากศพมันเป็นวัตถุ มันถึงไม่รู้สึกลึกซึ้งชั่วดี

นี่อันเดียวกัน เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะคนที่จะเคลื่อนไหวไปจับซากศพมันต้องมีหัวใจ มันต้องมีความรู้สึก มันสะท้อนความรู้สึกนะ แต่ไอ้พวกปอเต็กตึ๊ง พวกที่ไปเก็บศพนี้มันชินชา เห็นไหม ครูบาอาจารย์บอก “ปฏิบัติชินชาน้ำค่าน” พอชินชามันก็หน้าค่าน

คูจิตก็เหมือนกัน! คูจิตถ้าคูไปๆ มันก็ชินชา พอชินชาแล้วมันก็หน้าค่าน มันหน้าค่านตรงไหน? มันหน้าค่านที่ว่า นี่กระบวนการของมัน คูจิตมันก็เหมือนกับปกตินี้แหละ เห็นไหม เราบอกกระบวนการของมัน ถ้ากระบวนการของมันนะ ครูบาอาจารย์บอกว่าคูจิต หลวงปู่คุณุญท์ท่านสอนว่า

“คูจิตจนจิตสงบ จิตเป็นสมาธิ จิตเห็นอาการของจิต”

จิตเห็นอาการของจิต พอจิตเห็นอาการของจิตมันเป็นปริยัติ ปฏิบัติ มันเป็นคนละมิติไป ปริยัตินี้ สิ่งที่ถูกกันมันเป็นปริยัติทั้งหมด ปริยัติเพราะอะไร? เพราะมันมีการศึกษา ปริยัติไง แล้ว

ปฏิบัติละ? นี่มันเป็นโลกียปัญญา มันไม่เป็นโลกุตตรปัญญา ถ้าโลกุตตรปัญญา ตัวความรู้สึกของเรา กระบวนการความคิดมันจะเกิดขึ้นจากธรรมชาติ เกิดขึ้นจากสัญธรรม เกิดขึ้นจากความรู้สึกของเรา

แต่กระบวนการจิตนี้มันเป็นกระบวนการเกิดขึ้นจากโลก เพราะอะไร? เพราะเราเกิดขึ้นมาเราเป็นมนุษย์ใช่ไหม? มนุษย์นี้ธรรมชาติของมันมีความคิด มีความรู้สึก มีสัญชาตญาณ สัญชาตญาณมันไปรู้ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาท่านถึงทอดธุระเลยนะ “มันจะสอนได้อย่างไร? มันจะสอนได้อย่างไร?”

เพราะอะไร? เพราะคำสอน สอนแล้วนี่พูดอย่างหนึ่ง เหมือนพ่อแม่พูดกับลูก พ่อแม่พูดความหมายอย่างหนึ่ง ลูกมันตีความไปอีกอย่างหนึ่ง.. นี่ก็เหมือนกัน พอจิตๆ เราก็คิดว่าเอาความรู้สึกมันดูใจ ความรู้สึกมันเป็นนามธรรม มันดู พอมันดูแล้ว เห็นใหม่ เคยโกรธมาก เคยมีโทสะมาก เดียวนี้โทสะมันสงบตัวลง.. สงบจริงหรือเปล่า? สงบจริงแหยมันสิ

สนิมเกิดจากเหล็ก ถ้ายังมีเหล็กอยู่ยังมีสนิม ถ้ายังมีเหล็กอยู่ ถ้ายังมีจิตอยู่ ถ้ายังมีอยู่มันต้องเกิดสนิมแน่นอน มันจะสงบเสงี่ยม.. เหล็กเอาไปทิ้งไว้ไม่มีใครดูแลมันเลย เหล็กเรากอยเซ็ด คอยดู คอยกำจัดสนิมอยู่ เห็นใหม่ สนิมก็ไม่เกิด แต่มันยังมีเหล็กอยู่ ถ้ามีมึงเปลอสนิมเกิดทันที จูจิตถ้ามีมึงไม่ได้แก้กิเลส กิเลสเกิดทันที

นี่สิ่งที่มันผิด มันผิดตรงนี้ไง มันผิดที่กระบวนการของมันผิด เพราะอะไร? เพราะกระบวนการของกิเลส นี่สนิมเกิดจากเหล็ก แล้วเหล็กมันอยู่ที่ไหน? นี่สนิมไม่มี ไซ้ จูจิตว่าง ไม่โกรธเลย ไม่มีความรู้สึกเลย โอ๊ย.. สบาย นี่ไงกระบวนการของมัน ธรรมชาติของจิตมันเป็นแบบนี้ แล้วบอกไปดูกายไม่เป็นประโยชน์

ดูกายก็เพื่อสะท้อนใจ การดูกาย จูจิตต่างๆ นี่นะ เพื่อระลึกถึงตัวเองเท่านั้นเอง เพื่อให้เรากลับมาระลึกถึงชีวิตของเรา ถ้าเราไม่กลับมาระลึกถึงชีวิตของเรา ไม่กลับมาถึงสมาธิ ไม่กลับมาถึงจิต จิต กระบวนการทั้งหมด โลกทั้งหมด.. โลกทั้งหมดก็เกิดจากสัญชาตญาณ เกิดจากความคิดทั้งหมด เกิดจากความคิดทั้งหมด!

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติเป็นถึงบอกว่าให้กลับมาที่สงบก่อน ทำสมาธิให้ได้ ทำความสงบเข้ามาให้ได้ ถ้าจิตมันไม่สงบก็พยายามทำให้สงบแล้วใช้ปัญญาพิจารณาไป การพิจารณานี้หลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดเหมือนกัน

“ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ชั้นซ้ ๕ ธาตุ ๔ ต่างๆ อายตนะ เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา แล้วถ้าเมื่อกระบวนการของจิตเรานั้นยังไม่เป็นสมณะ ผลของมันคือสมณะทั้งหมด”

เราพูดบ่อยมาก บอกว่าวิธีการปฏิบัติทุกๆ วิธีการ การปฏิบัติทั้งหมด ผลของมันคือกลับสู่ความสงบ ผลของมันคือสมณะทั้งหมด ใครจะว่าวิปัสสนา ไม่วิปัสสนา นั้นเป็นชื่อ นั้นเป็นการตั้งชื่อ การให้คะแนนตัวเอง ไม่เป็นความจริง! ไม่เป็นความจริง! ถ้าเป็นความจริงนะมันจะพูดกระบวนการของมันถูกใจ สิ่งที่มันผิด มันผิดเพราะกระบวนการ

คูสิเราจะศึกษาเล่าเรียนกัน เห็นไหม เราจะจบดอกเตอร์ เราต้องทำวิทยานิพนธ์ต่างๆ กว่า จะจบดอกเตอร์เรียนจนหัวหงอกเลยนะ แต่ถ้าเราไปจบดอกเตอร์ห้องแถว จ่ายดั่งค์ครบจบทันที จ่ายดั่งค์ครบ ดอกเตอร์เอาไปเลย นี่กระบวนการของมัน เพราะถ้าดอกเตอร์ห้องแถวมันจะไม่มีความรู้ของมันหรือก ที่นี้คนที่จบดอกเตอร์ห้องแถวได้ก็ต้องมีดั่งค์

นี่คนที่มีศรัทธา เห็นไหม มีศรัทธามีความเชื่อแล้วไปปฏิบัตินะ มันเหมือนกับดอกเตอร์ห้องแถวไง นี่กระบวนการมันไม่เป็นความจริง แล้วถ้าให้พวกนี้ทำงานนี้ทำงานไม่เป็น แต่พูดถึงให้เขาพูดนี้พูดเก่งนะ เพราะอะไร?

คูสิกระบวนการดอกเตอร์ห้องแถวมันจะเป็นพวกนักการเมือง พวกที่มีเงินมากแล้วเอาเงินไปจ่าย เพราะพวกนี้เขามีประสบการณ์ชีวิตใช้ไหม เพราะพวกนี้มีประสบการณ์ชีวิต เรื่องโวหารนี้เขาเข้าใจหมด เขาเข้าใจสิ่งนี้หมด แต่รากฐานของวิชาการเขาไม่รู้ เขาจะไม่รู้รากฐานทางวิชาการ เขาไม่รู้ว่ากระบวนการของเขาเป็นอย่างไร?

ตอนนี้ก็เหมือนกัน คูจิตๆ พอคูจิตไปแล้วนี่ดอกเตอร์ห้องแถวไง ที่แรกเราบอกว่าการคูจิตมันจะไม่มีผล พอสุดท้ายนี้เขาบอกว่า อู้อู.. ผลของเขาแยะเลยนะ นี่อ่านเว็บไซต์ได้ถึงรู้ คนนั้นก็ป็นโสดาบ้น คนนี้ก็ป็นโสดาบ้น คนนี้ก็โสดาบ้น ดอกเตอร์ห้องแถว

เราไม่เชื่อ เราไม่เชื่อเพราะอะไร? เราไม่เชื่อเพราะกระบวนการที่จะจบมานี้มันศึกษามาแสนยาก แล้วกระบวนการจบมานี้มันรู้ คนที่จบกระบวนการศึกษามาจะเข้าใจกระบวนการ

ศึกษานั้น แล้วเราจะพูดอย่างนั้นไม่ได้ เว้นไว้แต่เวลาปฏิบัติ วิธีการทำงาน เวลาทำงาน นี่หน้างานมันมีอุปสรรค เราจะแก้ไขหน้างานให้งานจบให้ได้

การปฏิบัติของคน จริตนิสัยเขาเรียกหน้างาน หน้างานคือว่าจิตมันเข้าไปเผชิญกับกิเลสของตัวเอง เวลาจิตมันเข้าไปเผชิญนะ มันไปรู้ไปเห็นต่างๆ มันจะแก้ไข.. นี่จริต วิธีการของแต่ละบุคคล มันถึงไม่มีสูตรตายตัว ในพระไตรปิฎกบอกไว้เป็นหลัก เป็นสูตรตายตัว แต่ในการประพฤติปฏิบัติมันมีจริตของคน มันมีจริต มันมีธาตุ มีปัจจัย มีความเห็น อันนี้มันจะหลากหลายมาก

แต่โดยหลักอริยสัจ นี่คูติดกับกุญแจมันเป็นพื้นฐานของทำสมณะ พื้นฐานของการทำสมณะ พื้นฐานของกลับมาสำนึกตัว แก่สำนึกตัวนะ พระพุทธเจ้าสอนให้สำนึกตัวก่อน ทุกคนจะปฏิบัติต้องสำนึกตัวให้ได้ก่อน ถ้าสำนึกตัวแล้วเข้ามาหาตัวเราให้ได้ นี่เราใช้คำว่าเปิดบัญชีฯ ถ้าใครไม่มีบัญชีนะ เราจะเข้าไปในวงจรของวงการเงินไม่ได้ เราจะใช้เงินสดอยู่คนเดียว เราจะเข้าไปในกระบวนการมันไม่ได้

ในกระบวนการของอริยสัจ ในกระบวนการของมันต้องมีผู้รู้จริง ต้องมีสัจจะตัวนี้ ต้องมีการเปิดบัญชี พอเปิดบัญชีปั๊บเราจะโอนเงินผ่านเงินของเราเข้าไปได้ในกระบวนการของอริยสัจ ถ้าในกระบวนการของอริยสัจ ที่พูดนี้คูติดๆ มันไม่ใช่กระบวนการของอริยสัจ เพราะถ้ากระบวนการของอริยสัจ มันจะครบกระบวนการของมัน

เช่น ปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบ นี่กระบวนการของมัน ถ้ามีกระบวนการของมัน เราไม่สามารถตัดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งออกไปได้ อย่างในการเปิดบัญชี เราไม่ต้องมีบัญชี เราไม่ต้องมีอะไรนี้ได้ บางทีก็ได้เพราะเราใช้โอนผ่านต่างๆ มันมีเทคนิคของมัน แต่กระบวนการมันต้องถูกต้องหมด

นี่ก็เหมือนกัน กระบวนการของสมาธิ กระบวนการของปัญญา มันมีปัญหาวิมุตติ เจโตวิมุตติ นี่กระบวนการของมัน มันต้องครบกระบวนการของมัน มันต้องถูกต้องของมัน มันจะโอนเงินได้ผ่านไป แต่ถ้ากระบวนการทุกอย่างนะหลักฐานปลอมหมดเลย มันจะเป็นไปไม่ได้หรอก

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นกระบวนการของมันที่ว่าผิด ว่าสอนผิดๆ สอนผิดตรงนี้! เราไม่ใช่บอกว่าจิตผิดหรือกายผิด เราดูว่าคำสอนมันผิด! คำสอน วิธีการ กระบวนการของจิตมันผิดหมด ถ้ามันถูก เห็นไหม คุณติถูกเราก็จับดอกเตอร์โดยกระบวนการการศึกษาของเรา เราจบกระบวนการการศึกษาจนจบสิ้นกระบวนการของมัน จบสิ้นกระบวนการของมันนี่เขาจะรู้รอบหมดเลย

ไอนี้เห็นเขาจบก็อยากจบบ้าง อยากจบบ้างก็จ่ายตั้งค้อย่างเดียว มันก็ดอกเตอร์ห้องแถว นั่นไง เรายังยืนยงอยู่ แล้วยืนยงแน่ชัดด้วยการดูจิตกับการดูกาย ผลของมันคือสมณะ ถ้าเราพูดถึงผลของมันคือสมณะใช่ไหม? คุณติอย่างเช่นพวกเราปฏิบัติ นี่เริ่มต้นปฏิบัติเราจะทำอย่างไรกัน เราศึกษามานี้รู้หมดเลยนะ

ปัจจุบันนี้การศึกษามันเจริญ ธรรมะของพระพุทธเจ้านี้รู้ไปทุกคนเลย รู้หมดแล้วเจริญมาก เพราะในการปกครอง ในรัฐบาลเขาบอกว่าอยากให้ประชาชนมีความสุข แล้วประชาชนมีแต่ความสุขมันต้องมีธรรมะ มีธรรมะขึ้นมาให้หัวใจเราไม่คืนรนจนเกินไป ก็มีการศึกษา ศึกษา นี่ดีเห็นด้วย เห็นด้วย แต่เวลาปฏิบัติมันไม่เป็นแบบนี้ ถ้ามันเป็นอย่างนี้ละพระพุทธเจ้าไม่แบ่งไว้เอง “ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ”

พระพุทธเจ้าแบ่งนะ คันถธุระ วิปัสสนาธุระ พระพุทธเจ้าแบ่งไว้เองเพราะอะไร? เพราะมันเอามามั่วกันไม่ได้ ถ้าเอามามั่วกันนี่มันเป็นวิปัสสนิกหมด มันจะเกิดความจริงขึ้นมาไม่ได้ มันเป็นอำนาจวาสนาของคนใช่ไหม? ถ้าทางวิชาการคือการศึกษาของเรานี้มันเป็นพื้นฐาน แล้วเราประกอบธุรกิจ ไปทำหน้าที่การทำงานแล้วประสบความสำเร็จ ไม่ประสบความสำเร็จ นั่นมันเป็นโอกาสและวาสนาของแต่ละบุคคล

ในการศึกษานี้ดีมาก รกคนนะ เราว่ารกป่าดีกว่ารกคน เพราะคนนี่ถ้ามีการศึกษา พอศึกษาแล้วมีการศึกษามาก แล้วถ้าจิตนิสัยเรามีกิเลสมาก การศึกษานั้นเราจะไปทำลายคนอื่นมาก นี่ก็เหมือนกัน ปัจจุบันนี้การศึกษาเรื่องธรรมะมาก แล้วธรรมะนี้พูดถึงธรรมะไป เห็นไหม ก็เหมือนเศรษฐีอยากได้ดอกเตอร์

นี่ก็เหมือนกัน เขามีปฏิภาณ เขามีไหวพริบของเขา เขาพูดธรรมะนี้เหมือนธรรมะเลย ธรรมะที่พระพุทธเจ้าสอนไว้กับที่เขาพูด เหมือนกัน อันเดียวกัน คำพูดเดียวกันทั้งนั้นเลย แต่

กระบวนการของมันผิด! กระบวนการของมันผิด! ถ้ากระบวนการของมันผิดมันมาไม่ได้ เห็นไหม ที่ว่าจบมาเป็นอะไรนี่ เพราะเขาพูดมา เขาแย้งมานี่ผิดหมด

คำว่าผิดหมายถึงว่า เวลาเขาพูดอะไรมันไปสุดโต่งข้างใดข้างหนึ่ง พอบอกว่าใช้จิตมันก็เป็นสมาธิ เพราะอะไร? เพราะเขาคิดว่าเราบอกว่า “เพราะขาดสมาธิ ต้องทำสมาธิ” เขาถึงเน้นว่า “มันก็เป็นสมาธิ” อ้าว.. แล้วเวลาบอกว่าไม่ต้องทำสมาธิล่ะ?

นี่คำพูดมันจะขัดแย้งกันไปตลอด คำพูดที่เขาสอนมา กระบวนการนี้คนทำไม่เป็นไง จับหน้าชนหลัง หลังก่อน หน้าก่อน มั่วกันไปหมดเลย มันเป็นไปไม่ได้.. แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ เราทำงาน ทำอาหารเห็นไหม เอาอะไรใส่ก่อน ตั้งเตาก่อน เอาน้ำมันใส่ก่อน เอาอะไรลงก่อน นี่มันมาเป็นกระบวนการของมัน ใ้ฉันบอกอาหารเสร็จแล้วนะ มันยังไม่ได้ตั้งไฟเลย ไม่รู้ว่ามันสุกมาได้ยังไง?

นี่ใจดอกเตอร์ห้องแถว นี่พูดถึงเดียวจะให้ดู ประเด็นมันเกิดจากว่าคนที่เขามาฟัง เขาตั้งประเด็นขึ้นมาบอกว่า “จิตเหมือนไฟฟ้า ให้ดูเสาไฟฟ้าเกิดดับ” เท่านั้นแหละใส่กันมาเป็นกระบวนการเลย แต่อย่างที่เราพูดนี้ เราพูดให้เห็นว่าเวลาประเด็นของเขา เขาบอก

“ถ้ากระบวนการการจิตเหมือนไฟฟ้า ก็เหมือนกับปอดเด็กตั้งเหมือนกัน”

แหละ.. เห็นไหม เราถึงบอกว่า “ปอดเด็กตั้งก็เก็บศพเหมือนกัน ดูภายใน”

เขาบอกว่า “สมาธิกับปอดเด็กตั้งเก็บศพเหมือนกัน”

นี่เราอธิบายให้ฟังว่าการดูภายใน จิต ถ้าจิตไม่สงบ ไม่มีความหมายอะไรเลย ความหมายเริ่มต้นนี้ พวกเราแค่สำนักตนเองเท่านั้นเอง ดูภายใน จิต เพื่อให้สำนัก ให้เราสำนักถึงตนเองว่าชีวิตเรามีคุณค่ามาก มนุษย์ ค่าของมนุษย์มีคุณค่าที่สุด เพราะเกิดเป็นมนุษย์เราถึงมีการศึกษา เราถึงทำธุรกิจมีการค้า เราถึงมีเงินมีทอง เราถึงมีตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่มีมนุษย์อะไรมันจะมีมา

นี่ใจ นี่พอเราสำนักถึงเราเอง ที่นี้การภาวนาก็สำนักถึงจิต ถ้าจิตมันเข้ามาถึงตัวมันเองนะ มันจะมาแก้ไขที่ตัวมันเอง อันนี้ลืมตัวไม่เห็นจิต แต่ไปไขว่คว้าถึงแก้ว แหวน เงิน ทอง ในสังคม ในธรรมะใจ มันถึงไม่ใช่ ไม่ใช่หรอก

แต่นี้เขาพูดของเขาไป กระบวนการนี้.. จริงๆ ธรรมะก็เป็นอย่างนี้แหละ พูดเหมือนกัน พูดเหมือนกันเลย แต่กระบวนการ วิธีการ หรือลำดับของมันผิด ผิดก็คือผิด ยืนยันว่าผิด! จะพูดขนาดไหนก็ผิด เพราะความรู้อันนั้นผิด แต่ถ้าความรู้อันนั้นถูก อย่างเช่นหลวงปู่ดุลย์นี่ถูก แล้วหลวงปู่ดุลย์ท่านก็สอนคูจิต แต่ท่านไม่ปิดกั้นว่าต้องคูจิตอย่างเดียว อย่างอื่นอะไรก็ได้

แล้วหลวงปู่ดุลย์ หลวงปู่ขาว หลวงปู่พรหม หลวงตา หลวงปู่บัว เคยขัดแย้งกันไหม? หลวงปู่ดุลย์อยู่ในขบวนการกรรมฐาน มีการขัดแย้งกันเรื่องคูจิตไหม? เพราะคนเป็น เห็นไหม ผู้ที่เป็นด้วยกัน นักวิชาการด้วยกัน เขาคูกันรู้เรื่อง ในเมื่อนักวิชาการคูกันรู้เรื่องมันก็ไม่มีควมโต้แย้งใช่ไหม? แต่ไอ้พวกที่ไปจำนักวิชาการมาแล้วไปพูดมันก็ได้แย้งไป พวกที่จำคำพูดของนักวิชาการมาพูดต่อมันก็มีการโต้แย้งกัน พอโต้แย้งขึ้นมาแล้วเป็นอย่างไร?

แต่ที่นี้บังเอิญว่าปัจจุบันนี้ผู้ที่รู้จริงมันน้อย เวลาเขาพูดออกไปมันเป็นกระแส ตอนนี้อย่างนี้มีพระสงฆ์องค์เดียวที่พูดออกไป บังเอิญมีพระสงฆ์องค์เดียวที่บอกว่าคูจิตมันผิดใจ หินทุกก้อนมันก็เลยล้มใส่ลงมาที่นี้เลย นี่พูดเป็นคตินะ เราไม่เสียใจ ไม่ดีใจอะไรทั้งสิ้น แต่เราอยากพูด เราอยากพูดเพื่อให้เป็นเทคนิค เป็นทางวิชาการ ให้สังคมไทยได้รู้ตัว ตื่นตัว

ที่พูดนี้เพื่อเตือนอย่างที่ว่าสำนักคนเท่านั้นแหละ เราต้องการให้ชาวพุทธสำนักคนแล้วว่าธรรมะมีคุณค่าแค่ไหน แล้วธรรมะแก้ทุกข์ได้อย่างไร? แล้วเราจะสิ้นกระบวนการของการประพฤติปฏิบัติได้อย่างไร? เอวัง